

ВИКОРИСТАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ВИДІВ РОБОТИ У ВИВЧЕННІ ОКРЕМИХ ТЕМ КУРСУ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

На сучасному етапі розвитку вищої освіти навчальні заклади мають враховувати вимоги роботодавців до рівня кваліфікації кадрів, якого потребує сучасне високотехнологічне виробництво. Безумовно, досить важливим для формування фахівця високої кваліфікації є розвиток у студентів наукового світогляду, який сприяє виникненню в їх свідомості чіткої системи поглядів та уявлень про навколишній світ.

З цією метою викладачі базують процес навчання на принципах науковості. Він вимагає від знань, якими оволодівають студенти, відображення досягнень сучасної науки та методів наукових досліджень; достовірності фактів, явищ, процесів; розуміння сутності науково обґрунтованих законів, бачення перспектив нових наукових пошуків.

Такий підхід ставить перед викладачем завдання в організації навчально-пізнавальної діяльності студента, яка б спрямовувала його на опанування навичок наукового пошуку.

Значна увага під час реалізації зазначеного підходу, має приділятися своєчасному та грамотному впровадженню у навчальний процес наступних елементів:

- проблемності навчання та дослідницьких напрямів роботи;
- спостереження, аналізу різних явищ і процесів та виявлення на їх підґрунті головних тенденцій;
- ведення наукової дискусії;
- раціональне використання та вживання наукової літератури.

Під час вивчення дисципліни «Регіональна економіка», що викладається на першому курсі, студентам надається можливість сформувати навички наукової діяльності.

При розкритті тем «Державна регіональна економічна політика та управління регіональним розвитком», «Економічне районування країни та формування регіональних господарських систем» студенти знайомляться з методами економічного обґрунтування територіально-комплексного розвитку і розміщення виробництва.

Вони є основою для формування територіальних схем розвитку регіонів. Ці документи розробляються фахівцями профільних науково-дослідних інститутів або проектних організацій. Студентам пропонується виконати деякі види пошуково-аналітичної роботи, які є відображенням головних розділів наукових документів по плануванню розвитку регіонів. Зазначене дослідження передбачає виконання трьох логічно-послідовних етапів.

На першому — студентам пропонується самостійно проаналізувати рівень соціально-економічного розвитку регіонів. Для цього встановити обсяги основних видів продукції (у натуральних величинах), рентабельність окремих галузей, особливості внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків регіонів тощо.

На другому етапі, використовуючи балансовий метод досліджень, провести оцінку природних, економічних і соціальних передумов подальшого розвитку продуктивних сил у регіоні. Для цього необхідно вивчити стан природних ресурсів за показниками обсягів запасів і ступеня їх використання, стан трудових ресурсів та ступінь їх зайнятості.

Для виконання завдань перших двох розділів дослідницької роботи студентам пропонується самостійно провести аналітичний огляд спеціальної наукової літератури, в якій містяться економічні терміни, а також довідникову літературу із статистичними матеріалами. Звіт про роботу оформити у вигляді діаграм, графіків, таблиць. Проведені розрахунки та статистичні матеріали у подальшому стануть основою для реалізації досліджень третього етапу розробки Програми розвитку регіонів. Результатом виконання даного завдання є семінарське заняття, на якому доповідаються результати дослідження, формується власне бачення ходу подій. На ньому проводиться завершальний етап роботи над Програмою, який є самим головним. Він містить основні напрямки розвитку регіону. Базуються ці висновки на обґрунтованих напрямках подальшої спеціалізації та комплексності регіону. Для цього студенти визначають структуру і напрямки спеціалізації.

Визначаючи структуру, порівнюється участь окремих галузей у загальному обсязі виробництва регіону. Для цього використовуються статистичні показники.

Оцінку напрямків спеціалізації доцільно проводити на підставі математичного обрахування наступних коефіцієнтів:

- міжрайонної спеціалізації;
- товарності продукції;
- локалізації галузі в регіоні;
- продукції на душу населення.

Висновком проведеного аналізу спеціалізації регіону стануть показники, що свідчать про загальний рівень спеціалізації та комплексності регіону, які в цілому характеризують його економічну розвиненість. Значна увага приділяється економічному тлумаченню числових результатів моделювання, виявленню тенденцій, побудові сценаріїв розвитку.

У процесі зазначених досліджень студенти проявляють свої навички у систематизації та аналізі різноманітної інформації. Крім того, відбувається наукова дискусія, у ході якої проявляються вміння аргументовано висловлювати свою думку, закладаються елементи наукового творчого підходу до розв'язання економічних проблем сьогодення.

*Бойко Н.О., канд. пед. наук, доцент
кафедри регіональної економіки*

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТРУДОРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Розвиток сучасних засобів представлення, відображення, зберігання інформації досяг такого рівня, що дозволяє створювати наочні посібники, що значно багатші за своїми можливостями, ніж традиційні підручники.

Під час вивчення навчального курсу «Регіональна економіка» протягом останніх років практикується виконання індивідуальних самостійних завдань, визначених програмою, у вигляді електронних навчальних презентацій. Студенти при цьому набувають знання й навички, знаходячи потрібну інформацію та творчо опрацьовуючи її, щоб зробити необхідні висновки, досягти поставлених результатів.

Під час вивчення трудовресурсного потенціалу та населення України, аналіз різноманітних статистичних даних дає змогу перетворювати їх у графіки, діаграми, картографічні ілюстрації, картограми.

Картографічно можна відображати кількість, густоту населення, рівень урбанізації, співвідношення міського й сільського на-